**Асобны № каштуя усюды 50 кап.**

***Працоуны народ усіх краеу—злуйчася!***

# ДЗЯННІЦА

**Вестка Беларускаго Нацыянальнага Камісарыяту і Маскоускай Беларускай Сэкцыі Р. К. П. (бальшэвікоу).**

| КОШТ ГАЗЭТЫ. | | |
|---|---|---|
| | У РАСЕІ. | ЗА ГРАНІЦУ. |
| 1 м. | 1 р. 80 к. | 3 р. — к. |
| 2 м. | 3 р. — к. | 4 р. — к. |
| 3 м. | 4 р. 25 к. | 6 р. — к. |
| 4 м. | 6 р. — к. | 8 р. 70 к. |
| 6 м. | 8 р. 50 к. | 12 р — к. |
| 9 м. | 13 р. 50 к. | 18 р. — к. |
| 12 м. | 17 р. — к. | 20 р. — к. |

Перамена адрысу 50 к.

Выпісваючым некулькі экз.—робіцца скідка 20%.

Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Гранатны пер., 24 Тел. 2-98-77.

Рукапісы, якія прысылаюцца у радакцыю ля друку, павінны быць напісаны разборна і на адным боку паперы.

Ня прынятыя рукапісы ля друку звяртаюцца аутарам назад, калі ля пярасылкі іх прыслана марка, як не-та зніштажаюцца. Радакцыя пакідая сабе правы папрауляць рукапісы.

Радакцыя адчыняна ад 11 да 4 г. У гэты часы прымая і радактар.

**№ 1 (45).**

Масква, 1919 г. 4 Января. Выходзіць ня меньш чатырох разоу у месяц. II год выданьня

## Канцылярыя Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту адчыняна што дня, апроч сьвят, ад 10 г. да 4 гадзіны дню.

### ОЧЕРЕДНЫЕ ЗАСЕДАНИЯ

**Комитета Московской Белорусской Секции Российской Коммунистической Партии (большевиков)**

установлены еженедельно по субботам, в 6 часов вечера.

В помещении Издательского Отдела Белорусского Национального Комиссариата (Гранатный пер., 24) производится прием членов белоруссов-коммунистов в Московскую Белорусскую Секцию Р. К. П. (большевиков).

### ОБ'ЯВЛЕНИЕ.

Культурно-Просветительный Отдел Белорусского Национального Комиссариата об'являет, что при Единой Трудовой 97 Советской Школе для детей беженцев из Белоруссии в Москве открыто общежитие с пансионом (Остоженка, д. № 3/14, кв. 17-18).

Желающих просят зарегистрироваться в Культурно-Просветительном Отделе Белорусского Национального Комиссариата. (Гранатный п., 24).

Чародныя агульныя сходбішча Маскоускай Беларускай Сэкціі Р. К. П. (бальшавікоу) адбываюцца што тыдзань у нядзелю а 11 гадзіня раніцы у памяшканні Белнакома (Гранатны, 24). На сходбішчы запрашаюцца усе т.т. беларусы-камуністы і спагадаючыя ім.

У тыя з нядзель, калі робяцца мітынгі, члены Белар. Сэкцыі павінны прыходзіць усе на мітынгі.

**Камітэт Бел. Сэкцыі Камуністау.**

Нужны лица, могущие преподавать в школах 2-ой ступени в уездах Могилевской губернии. Желающих просят зарегистрироваться в Культурно-Просветительном Отделе Белорусского Национального Комиссариата (Малая Никитская, Гранатный пер., д. № 24).

### ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ.

В виду того, что под именем белорусских-коммунистов в последнее время стараются проникнуть в оккупированную Белорусь и на фронты в качестве агитаторов лица, ничего общего не имеющие с Белорусскими Секциями Р. К. П. (большевиковъ), Комитет Московской Белорусской Секции Р. К. П. (большевиков) заявляет, что он ничего общего с подобными лицами не имеет и просит все партийные и государственные учреждения всегда обращать внимание на пред'являемые ими документы.

Посылаемые Московской Белорусской Секцией Р. К. П. (большевиков) тов. для работы в оккупированных местах и на фронтах проходят через Ц. К. Партии и снабжены удостоверениями на бланках с печатью Московской Белорусской секции Р. К. П. (большевиков).

**Московский Комитет Белорусской Секции Р. К. П.**

**Белорусским Отделом** при Комиссариате по делам Национальностей Союза Коммун Северной Области **с 20 октября с. г. открыта в г. Петрограде Белорусская Школа первой и второй ступени (гимназия).** В школу принимаются дети всех белоруссов, постоянно или временно проживающих в Петрограде и его окрестностях; и вообще все желающие.

Прием и запись учащихся продолжится до половины января 1919 года.

Школа помещается: **на Проспекте 25-го октября (бывший Невский), дом 68, кв. 9.**

Подробные справки—в Канцелярии Школы.

### ОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ

**членов Московской Белорусской Секции Российской Коммунистической Партии (большевиков)**

состоится 5-го января 1919 года, в 11 часов утра, в помещении Белорусского Национального Комиссариата, Гранатный пер., 24.

## Резолюция общего собрания белоруссов

**29/XII о положении Белоруссии.**

Обсудив вопрос о современном положении Белоруссии, собрание Белоруссов-коммунистов и им сочувствующих, состоявшееся в количестве 400 человек 29 декабря с. г. в помещении кинематографа „Кино-Арс", постановило:

1) Сложное и ответственное пред Революцией международное и внутреннее положение Белоруссии властно диктует скорейшее создание крепкой Советской Белоруссии для того, чтобы можно было с успехом защищать ее, как форпост социальной Революции, на который в первую голову станет обрушаться международный хищный империализм;

2) Только Белорусской Советской власти в условиях данного момента удастся разрешить успешно задачу полного возрождения Белорусского народа;

3) Лозунг „Белоруссы, домой", иначе мобилизация Белорусских коммунистических сил и стоящих за Советскую власть единственно обезпечит молодую Белорусскую Советскую власть потребным запасом подготовленных работников и строителей коммунистического порядка, которые сразу же сделают прочным новый Революционный социалистический порядок.

Принимая во внимание все вышеизложенное, митинг считает необходимым заявить, что только немедленное создание Советской Белоруссии положит прочное основание народной власти на Белоруссии, придаст силу и мощь Белорусской демократии, поднимет ее на борьбу за власть Советов против надвигающегося империализма.

Общее собрание Белоруссов шлет горячий привет великому вождю всемирной революции тов. Ленину и др. борцам за торжество интернационала в твердой надежде, что их усилиями при поддержке трудящихся масс Советская Белорусь станет независимой Советской Рабоче-Крестьянской Республикой. Присоединяясь к постановлению первой конференции Белорусских секций Р. К. П. (большевиков) настоящее собрание призывает всех Белоруссов вернуться на Белоруссию. „Да хаты! Да хаты".

*Масква, 4 января.*

З новым годам, браты-беларусы! З новым шчасьцям!

Скончыуся багаты важкімі здарэннямі 1918 год. Моцны сьлед пакінуу іон у душы беларускаго народу і доуга будзя жыць памяць аб ім. Пачатак яго застау нашую бацькаушчыну разадранай на кавалкі і бяздыханна распрасьціортай пад нагамі варожых многамільіонных арміяу. Адна часьць народу нашаго стагнала пад цяжкаю лятою заваяцяля, другая марнела у выгнанні, а рэшту сядзела па сваіх куткох ды пудліва чакала заутрашняго дня. Абязсіляушая Расея, стомляная чатырохгадоваю братабойнаю вайною, ня мела моцы сапраціуляцца нямецкім захопнікам, і з прагавітасьцяй галоднаго зьвера яны накінуліся на нашую бацькаушчыну. Лінія акупацыі пяраняслася даліока на усход, і немаль уся Беларусь апынулася у кіпцях нямецкаго імпэрыалізму.

У сумежнуй Расейскуй Радавуй Распубліцы працоуны народ, збавіушыся ад панавання кровасмокау-капіталістау, будавау вялікі кгмах новаго вольнаго жыцця, нішчучы усе пяраішкоды на дарозя да свайго шчасьця. А у нас?.. У стомлянум вайною, у зруйнованум і аграблянум краі гаспадарыла прагавітая рука нямецкіх разбойнікау. Мяйсцовая буржуазея, панкі і палупанкі, акрыяушыя пад аховаю нямецкіх багнэтау, дапамагалі немцам у руйнаванні роднаго краю, дапамагалі душыць беларускіх сялян. Той пуд і жах, што наводзіу на іх пабедны ход Расейскае сацыальнае равалюцыі, яны вымяшчалі на нашых сялянах і зорка сачылі, каб яны ня заразіліся „большэвіцкім духам".

Ня задавальняючыся уціскам і прыгняценням працоунаго народу, буржуазея глумілася з яго душы, з яго чалавечаго „я". З надмернай бязсорамнасьцяй яна абвяшчала на увесь сьвет, што беларускаму народу дужа добра жывецца пад апекаю паноу, што іон ня хочя мець нічога супольнаго з „большэвіцкім барбарынствам", што іон хоча жыць аддзельна ад Расеі. Тварылася грубая сфальшавання народнае волі, і „Рада Беларускае Народнае Рэспублікі"—гэтая раджоная дзіця буржуазеі—рассылала усюды свае далягацыі і тэляграммы, кланялася усім каранованым і някаранованым разбойнікам, пачынаючы ад Вільгэльма і канчаючы Вільсонам, каб яны дапамаглі адарваць працоуны народ Беларусі ад працоунаго народу Расеі, каб тым лягчэй было абдзіраць і душыць яго...

Беларускі нябасхіл увесь быу схаваны у туманох і ціомных хмарах. Здавалася, што ніколі ня будзя прасьвету, што ніколі ня убачым мы слонца. Але надыйшла бура з грымотамі і разагнала хмары. Нямецкая равалюцыя адабрала ад беларускай буржуазеі яе найглаунейшую апору—багнэты нямецкіх салдат. Пакінутая на свае уласныя сілы, буржуазея ня змагла пярашкодзіць беларускаму працоунаму народу злучыцца з працоуным народам Расейскае Радавае Распублікі. У Мінску—сэрцы Беларусі—ужо павяваяцца чырвоны штандар Радавае уласьці. Контр-раваліоцыйная нечысьць паущякала, альбо пудліва пахавалася па ціомных куткох. Ізноу засьвяціла слонца вольнасці беларусскаму працоунаму народу.

Браты-беларусы!

Вы цяпер гаспадары свайго шчасьця, свае долі. Нага у ногу з працоуным народам усіх нацыу Расейскае Радавае Распублікі будуйця сваю буду[illegible]ну. Як адзін чалавек устаньця проціу усіх пробау зварнуць стары [illegible] лад. Няхай Новы Год [illegible] удзя станя новым [illegible] кам-новаго, вольнаго [illegible] жыцця.

З новым годам, з новым [illegible]цям!

## Першая канфярэнцыя беларускіх сэкцый Р. К. П. (бальшавікоу).

21-го дзекабра атчынілася у Москве першая канфярэнцыя Беларускіх сэкцый Р. К. П. (большавікоу), якая скончылася толькі 23-го познаю ноччу. Тры дні працы, гарачай, бессуннай! Трэба па справядлівасці сказаць, што канфярэнцыя выдалася на-дзіва удалая, як па саставу далягатау, так і па карыснасці працы, зробляпуй канфярэнцыяю. Год пралетарскае равалюцыі ня прапау дзеля нашае беларускае селянскае маладзі і работнікау: далягаты, як адзін, аказаліся усе атказнымі працаунікамі, як партыі, так і рожных савецкіх установ, свядомыя і моцныя камуністы, разам с тым жадаючыя будаваць Савецкую Беларусь. Толькі гэтаю асабістасьцю саставу дэлягатау і можна тлумачыць, што за тры дні так шмат зробляна. Уражэння, якоя пакінула аб сабе канфярэнцыя, будзя ня скора забыта, бо ня магло ня цешыць сэрца камуніста-беларуса тоя, што у Тамбова уся адказная праца вядзецца беларусамі, што калі там было белагвардзейская узбурэння, беларускія камуніст'кія сілы абаранілі інтарэсы Савецкае уласці. Або тоя, што у якой-небудзь маленькуй Лебедзяні маяцца столькі беларусау-камуністау, што на адзін пау'дзевы чырвоны фронт яны пасылаюць шэсць чалавек моцных сталых працаунікоу!.. Ад усяго уражэння родзіцца моцная вера, што калі соткі такіх работнікау выйдуць дзеля будовы Савецкае уласці на Беларусь, справа беларуская будзя у моцных руках, бо і вытрыманая камуніст'кая праца, ня такая як была у большасьці на Беларусі (Вітабская, Магілеуская і Смаленская губэрні) раней, і, што найважнейшая—(у карысць самой камуніст'кай працы)—праца будовы новаго парадку будзя весьціся сваімі ж беларусамі, якія лепш ведаюць усе варункі мейсцовыя, псыхіку свайго народу, яго мову і тым лепш і з большымі рэзультатамі надойдуць да беларуса працау'ніка і селяніна, якія цяжкім гістарычным праканапням прыйшлі да погляду ня верыць чужынцам, бо апошнія заусюды у краі з'яуляліся панаваць, кіраваць, гаспадарыць, карыстаць беларусамі толькі як працоунымі сіламі. І што у гэтум мы, беларусы-камуністы ня мыляямся, пакажа будучына.

На канфярэнцыю з'ехаліся прэдстаунікі беларускіх камуніст'кіх сэкцый з Пецярбурху, Саратаву, Тамбову, Мінску, Пэвэла і інш. мест.

Сход адчыніу тав. Жылуновіч, які ад імяні Камітэту Маскоускай Беларускай сэкцыі Р. К. П. (большавікоу) як Арганізацыйнаго Бюро па созву канфярэнцыі, прывітау далягатау, жадаючы карыснай працы і падкрэсліваючы сучасны гістарычны і атказны момэнт для Беларусі. Затым былі аглашаны прывітныя тэляграммы і канфярэнцыя перайшла да выбарау прэзыдыуму. Старшынёю канфярэнцыі быу выбран Зм. Жылуновіч, яго

[illegible]варышам. Ал. Усціловіч, сэкратарамі ж [illegible] Блізнюк і Зм. Чэрнушэвіч.

На прэдлажэнню таварышоу — дэлягатау было пастаноулена тэлеграфна прывітаць В. Ц. І. К. і Вышэйшы Ваенна-[р]эвалюцыйны Савет, а так сама тав. Ле[н]іна і Сталіна (тэкст тэлеграм гл. асобна [у] газэця). Зацьвярдзіу'шы парадак дню [і] праграму) канфярэнцыі і кароткі [рэ]глямент, Канфярэнцыя заслухала інфармацыю Камітэту Маскоускай Беларускай [сэкцы]ы, каторуй прышлося узяць на сябе [ін]цыатыву па созву канфярэнцыі і усю [ат]казную працу на самай пастаноупа [не]катарых пытанняу. Былі заслуханы затым інфармацыі дэлягатау з мест, якія [па]казалі наскольки горача беларусы каму[ні]сты узяліся за будову сэкцый, лічачы [в]ельмі атказным сучасны момэнт дзеля Беларусі.

Вельмі доуга і удумна атняслася канфярэнцыя к націянальнаму пытанню на Беларусі, сучаснаму паміжнародпаму становішчу Беларусі, к адносінам паміж палітычнымі партыямі і к пытанню аб збу[дав]анню мейсцоваго беларускаго работ[н]іцка-селянскаго правітяльства. Пасля гарачых прамоу, дэтальных абгаворау усіх гэтых важных пытанняу, канфярэнцыя прыйшла да рашэння, што паміжнародная становішча Беларусі, засілля саціял-згодніцкаго уплыву на працоуныя масы Беларусі і слабасць камуніст'кіх сіл у краю—усіо гэта і шмат іншых варункау [затры]муюць збудову беларускае работніцка-селянскае уласці, каб можна было са [усёю] патрэбнаю моцаю падняць сілы Беларусі да будовы моцнаго Савецкаго ураду, да глыбокаго равалюцыйнаго здвігу беларускіх селянскіх мас, дагэтуль яшчэ [illegible], глыбока [illegible] рускаю сацыяльнаю рэвалюцыяй,—каб можна было, пад канец, [illegible] Беларусь к таму момэнту, калі на [illegible] Расейскае Сацыялі[стычнае] Рэвалюцыі, абрушацца усе ва[illegible] міжнароднаго імпэрыялізму [і] капіталу. Сазнання асабістасці момэнту, [в]ажнасці яго у долі Беларусі раздзелялася усімі дэлягатамі і разалюцыя у гэ[тым] сэнсе была вынясена аднагалосна усімі.

Затым канфярэнцыя перайшла да перагляду усіх пытанняу, звязанных з працою на Беларусі. Было выбрана Цэнтральная Бюро беларускіх сэкцый Р. К. П. з 5 чалавек, каторому і даручана аб'еднаць усю працу сэкцый, находзячыхся у Савецкуй Расеі. Бюро павінна знаходзіцца у [illegible], дзеля таго, каб разам з кіра[уніцтвам] працаю сэкцый [illegible] [illegible] інстытуцыямі [illegible] і савецкаго ураду. Заслухаушы [даклад] тав. Чэрнушэвіча як заместціцеля камісара, аб становішчу Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту і даклады [бы]ушых атказных работнікау Камісарыяту, тав. Усціловіча і Чэрвякова, Канфярэнцыя пастанавіла даручыць Ц. Б. Белар. камуніст'кіх сэкцый разам с Маскоускай сэкцыяй зрабіць патрэбныя змены у арганізацыі і працы Камісарыяту; пры гэтым на места камісара быу выбран Змітро Жылуновіч, стары працаунік Камісарыяту (ад яго начатку) і партыі, а яго таварышам І. Мазур; загадчыкам агітацыонна-[пали]тычнаго аддзелу Камісарыяту быу выбран тав. Тамаш Балбека. Канфярэнцыя, лічачыся с патрэбаю выдання партыйнае газэты, даручыла парыхтаваць [д]а выдання Ц. Б. с тым, каб назва газэты была — «Беларуская праудa». Ра[дакцый]ная калегія павінна быць выдзялена Ц. Б. Канфярэнцыя доуга застанавілася ка пытаннях агітацыйна палітычным і арганізацыйнае працы беларусаукамуністау на Беларусі, і вынясла некулькі разалюцыяу па важнейшым пытанням.

Так, выходзячы з нязвычайнай атказнасці момэнту дзеля Беларусі, па якую абрушыцца уся моц ворагау заходняго імпэрыялізму Англіі, Хранціі и Амерыкі, канфярэнцыя аднагалосна пастанавіла прыступіць к стварэнню беларускіх палкоу чырвонае арміі, с тым, каб актыуна бароцца за інтарэсы камунізму на Беларусі. У другіх разалюцыях Канфярэнцыя выказалася за шырокую працу культурна-асветную і па будоулі сельска-гаспадарскіх камунау. Разам с тым Канфярэнцыяю выказана вера у тоя, што расейскі савецкі урад і Ц. К. партыі падтрымая Ц. Б. сэкцый матэр'яльна у меру патрэбы на будову партыйную і савецкую. Так сама Канфярэнцыя даручыла Ц. Б. выпрацаваць інструкцыю для тых партыйных працаунікоу, якія пасылаюцца сэкцыямі ля працы на Беларусь. Што належыць да дэклярацыйнае адозвы к беларускаму народу ад імяні Канфярэнцыі, та быу зацвержан яе тэкст, тэкст жа адозвы да беларусау-камуністау даручана націсаць Ц. Б. так сама як і тэкст аргумэнтацыі аб мабілізацыі усіх беларусау-камуністау, якую пастанавіла аб'явіць Канфярэнцыя.

Затрымаушыся яшчэ на некулькіх бягучых справах, Канфярэнцыя была зачыняна пад спеу Інтэрнацыяналу і Беларускае Марсэльезы.

Яшчэ доуга ня расходзіліся таварышы-дэлягаты—панавау пад'іом духу і моцная вера у беларускія камуніст'кія сілы...

Здоляям, адбудуям Савецкую Беларусь!

**Наз. Бываеускі.**

---

# Дарэмна, панове!

Дужа няпокояцца паны на Беларусі. Чырвоны знак «анархіі» усіо бліжэй і бліжэй насоуваяцца з усходу. Бяда блізіцца нямінучая, і паны кідаюцца ва усе бокі, стараючыся знайсьці сабе спасення. У заходніх часьцях этнаграфічна-беларускіх зямель яны з вялікаю надзеяю прагна глядзяць на адраджаючуюся шляхоцкую Польшчу і чакаюць адтуль сабе падтрымання. Ах, як добра было-б быць у Польшчы! Але Беларусь-та ня Польшча, і паны гэта добра ведаюць. І вось яны прыкладаюць усе старання, каб [illegible] на Польшчу. Яны зьбіраюць, гуртуюць абломкі дэмобілізованных легіонау Даубор-Мусьніцкаго і гатуюцца да захаплення Беларусі. Яны стараюцца узяць у свае рукі фармуямую міліцыю, каб пад яе постацю мець апору сваім анэксіоністкім намераниям. Адначасьня з гэтым яны ня забываюцца і аб душы народу, і вядуць процiу яе паход. Ім трэба стварыць фікцыю «народнаго голасу», каб апіраючыся на ім, пусьціць у ход згуртаваныя імі банды дзеля абароны «народных правоу на самаадзначэння». Паны арганізаваліся і ня шкадуюць грошы дзеля свае меты.

— Усіо роуна—думаюць яны — «хлопкі бялорускe» вернуць іх нам з лішкам. Але гэта посьля, а цяпер ня трэба скупіцца.— І паны сыплюць грашкі. Яны нанялі шмат агітатарау, якія ходзяць па віосках, палохаюць народ «большэвіцкімі зьверствамі» і намауляюць надаваць голас за прылучэння да Польшчы. Раздаюцца напісаныя у гэтум духу кніжачкі і лістоукі. Ня забыт імі і «косьцял», які заусягды быу гняздом польшчызны у нашум краю і верна служыу папска—польскім інтарэсам. Ксяндзы гавораць казання, у якіх страшаць сваіх парафіянау усімі мукамі пекла, калі толькі яны ня пададуць голасу за прылучэння да Польшчы. Пры гэтум ня абходзіцца і бяз яунаго шулярства. Як расказваюць прыезжыя, ксяндзы страшаць народ тым, што як прыйдуць бальшавікі, дык пазачыняюць касьціолы, паадбіраюць іконы і ня пазволяць навроду, выслауляць Бога. Так лішні раз пацьверждаяцца тоя, што вера усягды служыць імучым клясам проціу няімучых.

Гаворачы аб гэтых пробах бязстыднаго ашуканства народу, трэба мець на відавоку, што у межах старой аккупацыі, на захадзя Беларусі, асталася толькі каталіцкая люднасьць. Праваслауныя правя што усе выяхалі. Ну, а католікі заусягды мелі цягу да Польшчы і нпрыхільнасьць да Расеі, падаграваямую ксяндзамі, якім яны надта вераць. Грунт да полёнофільскае агітацыі там надта падатны. Тым радасняй кожнаму беларусу-сацыялісту чытаць, што у Віленскум павеця польскіх агітатарау «вельмі часта праганяюнь з віоскі». Так, у народа ужо адчыніліся вочы, і іон пачынае разьбірацца, хто друг і хто недруг яму, і ніякаю брахніою ня замажаця іх, панове! Дарэмна вашая праца! Тры годы з лішкам, праведзяныя народам пад уціскам нямецкаго боту і вашым,—адчынілі яму вочы. Іон покуль што маучыць, але зьбірая сілы, і як пачуя, што падмога блізіцца, возьмя за лапу вас і, як паганую жабу, выкіня вон с свайго краю.

**Павал Любецкій.**

---

# Адна с чародных задачау Радавае Беларусі.

Яшчэ у 1850 годзя у кніжачцы «L'Enseignement du peuple» Эдгар Кінэ (хранцускі сацыяліст) пісау: «Натта вялікую абмылку робяць тыя, хто разам з Монтэск'іо кажа, рэлігія прыпасоваяцца да палітычнага устрою гасударства; наадварот, палітычная сыстэма кіруяцца рэлігіяй. Бось дзеля чаго, калі рэлігія застаецца бяз зьмены, та і равалюцыі навет самыя [illegible], ня даюць ні[якае] карысці. Мартвая рэлігія нямінуча [illegible] тоя гасударства [illegible] народ, [illegible] застаюцца палітычна і арга[ні]часкі зьвязанымі з ею. Лібэральны каталіцызм ня больш, як хімера. Жозэф де Мэстр і Бональд далі нам разумення аб тым, што такоя істны каталіцызм, гатовы прыпасавацца да ускае палітычнае хвормы, абы толькі іон меу найбольшую вагу і панавання. Каталіцызм зьвязвая сябе з ваеннаю славаю Наполеона, з божаскім правам часау Растаурацыі (Вазстановы), с канстітуцыйным правам царствавання Людовіка-Піліпа, з распублікаю 1848 году. Хто можа паручыцца, што каталіцызм ня створыць якое-небудь новае хвормы прыгону у злучэнні с сацыялізмам?»

Гэтыя словы Кінэ можна прылажыць ня толькі да каталіцызму, але і у большуй мерцы да праваслау'я і наагул да кожнае гасударсцвянае рэлігіі, якая на крысе выраджаяцца у надклясавую установу, і духавенства становіцца як быццам саслоу'ям над саслоу'ямі. На працягу усяе гісторыі хрысціянства апошняя з рэлігіі па крысе перарабляласа ці у духоуны аутакрацізм ці сусім злучалася з гасударсцвянаю уласьцю. Хрысціянская цэркау і рэлігія пайшла с першых сталецціяу на двух розным напрамкам. На заходзя, дзе цэнтрам хрысціянства стау Рым, праз дзікасьць і нямоцную палітычнасьць новых гасударствау, зложаных на абломках старое Рымскае Імпэрыі у V—IX сталеццях, цэркау атрымала кіраунічую роль ва усіх нават палітычных справах. Каталіцкі папа, біскупы, кардыналі разам с сьветскімі князямі атрымалі у сваі рукі цэлыя княжства, чулі сябе натта моцнымі і прагліся паставіць сябе вышэй сьвэтскае уласьці. Барацьба між сьветскімі каралямі і князямі с аднаго боку і духоунымі з другога напауняя усю гісторыю аж да начатку XVII сталецця. Разам з гэтаю барацьбою за уласьць Рымская цэркау баролася і з грамадзянствам, з вольнаю думкаю; яна злосна сачыла за народам, за разумнейшымі людзьмі, пасылала паліць на агні кожнаго, хто адыходзіу у бок ці адважвауся ня быць у стасунку с пануючаю цэркау'ю. Трэба была рэлігійная равалюцыя XVI сталецьця, каб іншыя народы Заходняе Эуропы аслабаніліся ад гнятучаго валадарства цэрквы і пайшлі па дарозя навуковаго і грамадзянскаго развіцця. Толькі паудзіонна-заходнія гасударствы Эуропы засталіся пад поуным валадарствам каталіцызму і папства, кіруючых усім ня толькі духоуным але і палітычным жыццям гэтых гасударствау. Закладным прынцыпам каталіцтва з'яуляяцца духоуная аутакрацыя папы, духоуная валадарства яго і духовенства над усімі народамі.

На усходзя, дзе цывілізацыя была больш старою, дзе было шмат разных старых рэлігіяу і рэлігійных сектау, хрысьціянская духавенства ня мела такое значнае няравагі, ня мела стольки сілы, каб захапіць у сваі эдзіныя рукі і светскую і духоуную уласьць. Наадварот, тут яно прымушана было звярнуцца за падмогаю да візантійскіх імпэратарау, па крысе пярайшоушы пад поуную уласьць апошніх. Тут сьветская і духоуная уласьць злучыліся і пасабляі ад[на] а другой. Праваслауная духавенства Візанціі у сваіой угодлівасьці перад імпэратарамі зложыла дзеля вароду навучэння аб божаскуй уласьці цара, які мая праз гэта найвышэйшую поунасьць усіх духоуных і сьветс[кі]х правоу. Расея, атрымаушы праваслауная хрысьціянства ад Візанціі, пераняла усе ідэі і догмы апошняе разам з навучэннем аб божаскум пачатку уласьці цара. Такім способам, праваслау'я заусіоды падтрымлівала царскую гасударсьцвянуя уласьць, з'яуляючыся першым яго памошнікам. Дзеля умацавання царскае уласьці папоуства зацямняла розум народу, вяло барацьбу з вольным духам і думкаю і зацікауляно было у-трыманні народу у духоунуй цемры, як забеспячэнні дзеля панавання самадзержау'я і папства. **Дык вось усюды і на Заходзя і на Усходзя Цэркау і Рэлігія былі ворaжны да вольнасьці народу, усюды падтрымоувалі духоуны змрок, хоць і з рознымі мэтамі: на заходзя—дзеля валадарства над усімі народамі Ваціканy, на усходзя—дзеля панавання самадзэржау'я і пашырэння яго палітычнага валадарства.**

Беларусь праз гістарычныя варункі апынулася на рубяжу між каталіцтвам і праваслау'ям і стала арэнаю, на якой вялася аж да апошніх часау барацьба між абедзьвімі цэрквамі. Каталіцтва, у сваім пражэнні як мага больш пашырыць уласьць Рыму над народамі, бачыла у Расеі свайго едзінаго ворага і дамагалася скасаваць пры падмозя Польшчы, у часы яе валадарства Беларусю, праваслау'я. І наадварот, як толькі Беларусь адышла да Расеі, дык праваслауная папоуства, дбаючы аб пашырэнні гасударсьцвянае Расейскае Цэрквы, лічыла сваім зьлейшым ворагам ужо частваю умацованая на Беларусі каталіцтва і начало барацьбу з ім. У гэтуй барацьбе, якая ня прыпыняяцца і цяпер, ксяндзы і папы прагуцца прыцягнуць да сябе народ, знарочыста дзеляць яго, натрауляюць каталікоу на праваслауных і наадварот. Рэлігійная барацьба і зьвяртая перш усяго на сябе цікаупасьць, атцягаючы народ ад іншых пытанняу. Дзякуючы гэтаму цкаванню, гэтуй барацьбе, падтрымоуваяцца духоуная цемра, нясьвядомасьць у палітычных запытаннях, варажнасьць аднае часткі народу супроць другое. Больш таго, дзякуючы рэлігіі, і асабліва Цэркві і касьціолу, робіцца і палітычны падзел едзінаго беларускаго народу. Каталіцтва ідзе ад суседняе Польшчы, нясучы с сабою, апрыч веры, польскую мову і культуру. Праваслау'я ідучы з Маскоушчыны цягня с сабою расейскую мову і звычаі. Праз гэта бывая, што у адной сям'і іосць паляк і рускі, бо каталік стараяцца ужываць польскую мову, пнецца на шляхту і лічыць сябе паляком, а праваслауны чытая расейскія кніжкі (калі умея), хваліць усіо расейская і заве сябе расейцам. І такія здарэння, што у адной сям'і (нават бацька і дзеці) бываюнь рознае веры—ня у навіну на Беларусі. Жыцціо ужо у такой сям'і, ня кажучы аб цэлум народзя, як ката с сабакаю: варажнасьць, нязгоднасьць, сварка. Цкавання духоуных бацькоу сея толькі раздор між народам, падтрымоувая цемру пры той значнасьці, якую мелі яны да апошніх часау у жыцці нясьвядомаго забітаго беларуса.

Вось цяпер, калі Беларусь стала вольнаю, калі яна злучаяцца с сацыялістычнаю Расеяй, усем дзеячом сацыялізму у мэтах замацавання яго належыць прыкончыць гэтую рэлігійную, лепш кажучы, цэркоуную барацьбу, у краю. Трэба вырваць цёмныя нясьвядомыя аграмады беларускаго селянства з-пад валадарства папоуства і ксяндзоуства, якія уцягаюць яго у барацьбу паміж сабе і адвароча[]юць ад зацікауленасьці у саслоуных інтарэсах. Належыць замест старое рэлігіі і веры, падрымлівaушых валадарства паноу, залажыць іншую рэлігію, рэлігію вольнасці, працы, культуры. Гэтая рэлігія вядзе да аб'еднання, а ня падзелу усіх працоунікау, усіх былушых абяздоляных. Толькі такая рэлігія мая вартасьць перад чалавечым духам нашых часау.

«У нашы часы—казау Кінэ—уселсьветная хрысьціянства прагнецца выявіць сябе праз свабоду, роунасьць і братоунасьць, праз абажаст'уленне працы у грамадзянскіх установах; вось што завешча сацыялізмам навейшых людзей».

**Я. Петровіч.**

---

# Я люблю.

Я люблю, як гудзе стары бор,
Як дубы векавыя і хвоі,
[Завя]дуць свой глухі перабор
[І] гутараць—гудуць між сабою.

[Р]азасланы іх шат ад карон
[Па] зямлі гнецца туга, сярдзіта,
[П]адучы прывітанны уклон
[Н]эз'ясніонаю думкай навіты...

А [illegible]—навалы лецяць
[illegible] з большай і большаю сілай,
[illegible] іх нічаму ня стрымаць
[illegible]ушым у цямні небасхілам

[Я]ны родзяць свой гуд і жануць
[illegible] стрымоуваным нудлівым узгонам,
[illegible] расуць усе вакол ды гудуць
[illegible] прызыуныя гучныя звоны.

[illegible]ржыць, здаецца, земля
[illegible] песьні стыхійнай напору:
[illegible], яшчэ міг, і уся
[illegible]ня у бяздонная мора...

Я люблю, як гудзе стары бор—
[illegible] песьні яго растаю я,
[illegible] мне [illegible] ціхі навор
[П]рад злым і ліхім, і гатую
[illegible] барбу вакавую.

[illegible]

---

# У час барацьбы.

Адзень, дух майго народу, чыстую ясную апратку прауды і хараства.

Прыбяры сябе у ясныя праменьня творчаго быту.

Узлажы на вякамі пакорную голаву сваю вянок вольных думак-песянь і вітай вялікі час барацьбы.

Час уваскрэшэння чалавечаго „я“!

Час панства пакрыуджаных і бяздольных!

Час трыумфу мазольных рук!

Час—шлях к зорам хараства!

Шлях к прасветламу сонейку справядлівасьці!

Так доуга скуты у няволі, у кайданах, вастрогах, снягах, Сыбіру, сырых падвалах, халодных мансардах, у холадзе і голадзе міліонамі гарачых сэрцау з болям і маркотнасьцю. Час новаго чалавечаго быту...

Час апошняй барацьбы за гэты быт!

Вітай яго пяклом крыві пяралоуненых радасьцю сэрцау наших, што у парычыя крыку. „Потанка“! топяць сковы тугі і гора жыцця.

Гэты вялікі час!

Вітай яго чарадою зорных надзей, што клічуць цябе, зганьбяны дух чалавечы, к [illegible] гармоніі быту.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Час уселсьветнаго сьвята дзяцей працы
Сьвятой працы!
Крэдо быту народау!

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

З ваяунічымі зыкамі, што запоуняць абшар сьвету.

З роямі манау-дум, што выкавалі мукі няволі.

Дух майго народу!

Шыбай арлiным палiотам к пурпураваму праменню зарава барацьбы.

Страшнай ракавой барацьбы на смерць і жыццё!

Ты, сірата, нашоу сягоння раднаго і сагрэйшся на яго утульных пылаючых полымям грудзях...

Святы час!
Магутны час!
Будзь ты нам!!

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

Прабудзеныся крывіцкія лугі, лясы, балоты, палі!

Вузенькія загончыкі, што корміце сьвет!

Шэрыя родныя вёскі!

Вёскі, як раны пакуты, кінутыя бязлітаснай рукой кону сярод пяскоу, імшарау і лоз!..

Забытыя людзьмі і доляй родныя вёскі!..

Бацька народ мой гаротны!

Народ ярма і вякавога цярпення!

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Кайданоу!
Што акулі тваю думку!
Разум!
Душу!
Час новаго быту!

Час вялікай барацьбы з крыважэрчым груганнём...

Што вякамі смокчуць тваю кроу!
Твой пот!..
Твае сьлёзы!..
Груганнем—што завеш „панамі“...

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

Прыдзіця, народныя песняры і трыбуны.

Сыны вялікаго і убогаго народу.

Што так многа носіць у сабе усевалодных песянь і слоу.

Распаляцця вашы сэрцы полымям барацьбы.

Развярнецця вашы душы сьпевам пабеднаго трыумфу.

Дабудзця з прадвечных тайнікоу свайго „я“ магутныя:

Словы—прызыу!
Песьню—пажару душ!
Куйця імі новую долю!
Шлях к сонцу!
Радасьць барацьбы!
Складайця новыя і новыя гімны!
Пейця!
Клічця!

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Каваць волю!
Шчасьця!

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

Складайцяся зыкі доуга хаваныя у сэрцах народау у адзін вялікі васкрэсны харал!..

Ціха, смутак!
Змоукні жаль!
Радасьць сягодня вялікая!

Радасьць глыбі быту у прасторы сонцаяснай волі.

Радасьць адзінокіх забытых душ, што блудзілі у цемры бяздарожжа...

У цемры чорнай нясьвядомасьці.

Будзь нам новы шлях быту!

Шлях барацьбы!

Вядучы да заснутай лятуценнямі касцэ-праудзя.

К крыніцы жыватворнай вадою...

Зыдзіця, ланцугі!

Сплывецця мглівыя сырыя туманы.

Што труцілі народ ядам пакоры!..

Кліч бунту жыві у нашых сэрцах!

Святы кліч гардасьці чалавечай!

Што імчыць чалавечая „я“ у высь у палёця арла!..

Кліч барацьбы будзь нам:
Хлебам штодзённым!
Сілай няпакананай надзеі!
Час вялікай барацьбы, благаслауляям цябе!
Благаслауляям!!

*Фабіян Шантыр.*

1918 [illegible]

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

# К белорусскому трудовому народу.

## Товарищи—братья белоруссы!

Вы, целые века стонавшие под батогами польских и литовских королей, под казацкими нагайками русского самодержавия, вы, по земле которых прошел всеразрушающий молох ужасной войны, бросивший миллионы беженцев, испестривших могилами своих отцов, матерей, жен и детей все необ'ятное пространство России, вы, бедные сыны обездоленной матери Белоруссии, слушайте:

Настал час воскресения белорусского трудового народа; усилием рабочих и крестьян повергнуто в прах русское самодержавие; за ними следом покатились короны других царей и королей: волей немецкого народа свергнут мировой тиран, многоголовый спрут, душивший стальными тисками свой и соседние народы,—Вильгельм кровавый; приходит очередь и на остальных кровопийц „помазанников божьих".

Народы прозрели, поняли куда ведут их кровавые куклы в коронах, что готовят им прихвостни королей, паны и духовенство, лизоблюды и пресмыкающиеся гады—продажное чиновничество, и явившиеся им на помочь социал-предатели.

Народы, покончив с поработителями, сразу же перешли к самой простой и в то же время честной, неподкупной, основанной на единой воле народной, власти: Советам рабочих, крестьянских, и солдатских депутатов; ибо Советы, только они, дадут рабочему справедливую оплату труда, крестьянину землю. Они только приведут человечество к светлому идеалу социализма, великой трудовой пролетарской коммуне. Они одни удержат в своих честных руках красное знамя труда, знамя пролетарского освобождения, знамя торжества и победы над проклятым капиталом и произволом,—только в Советах бьется подлинное сердце народное, только Советы избранные из лучших сынов трудового народа радуются его радостью, плачут его слезами.

Но насколько Советы милы и дороги сердцу пролетарии, сердцу бедного рабочего и крестьянина, настолько они ненавистны всем цеплявшимся и цепляющимся за старую неограниченную власть; всем панам и духовенству, кровопийцам помещикам, мироедам купцам, всем, кто на кровавом поте трудовой бедноты строил свое благосостояние, кто хочет жить чужим трудом, жиреть как клоп от народной крови. Не милы Советы и всем тем „социалистам" из лагеря соглашателей, кои зовут Вас жить в согласии со всеми этими врагами трудового народа.

И вот теперь, когда усилием народным прекращена всемирная война—эта бойня, вырвавшая миллионы юных жизней, сынов трудового народа, стоившая сотни миллиардов народных денег, когда, казалось бы, рабочий может опять приступить к станку а крестьянин-земледелец—спокойно пахать землю; когда на страже пролетарских интересов становятся советы, откуда на весь мир слышен подлинный голос трудового народа с призывом к диктатуре пролетариата, а через нее к всемирному интернациональному об'единению трудящихся, — вчерашние радители за страждующее человечество, „просвещенные" правители запада, а с ними все прихвостни старого строя, опекавшие народ кнутом, тюрьмами и лживыми толкованиями евангельских заветов—все эти негодяи об'единились под сладкие напевы социал-соглашателей, чтобы опять затянуть глухую петлю на шею освободившагося пролетария рабочего, на шею бедного крестьянина.

На смену уходящим немцам движутся к нам полчища французских, американских и английских белогвардейцев, которые еще вчера на весь мир кричали, что они воюют только за освобождение и самоопределение угнетенных народов. Что же нужно им теперь от вас, когда мы наконец стали свободны, хотим управляться сами, а не бездушными куклами—царями, королями и иже с ними. Почему идут „просветители" на Советскую Федеративную Россию, первую протянувшую пальмовую ветвь мира всем народам, первую ставшую на путь истинного народоправства, первую сбросившую с трудового народа оковы векового рабства. Почему „свободолюбивые" французы, „демократы" американцы, „джельтмены"—англичане, ныне прилагают все усилия, чтобы задушить русскую свободу, а с ней похоронить свободу и других народов. Почему эти „свободолюбцы" вербуют банды из врагов народа. Потому, что их громкие слова о любви к свободе, только слова. Потому, что французский и американский и английский народы ныне еще одурманены, как был одурманен царями русский народ. Потому что их правители,—покорные слуги капитала, этого бездушного вампира, сосущего народную кровь. Потому-то „свободолюбцы" Запада организуют чехо-словацкие банды, дают оружие и деньги Красновым, Деникиным, Дутовым и К°; возводят на трон Скоропадских, пекут как блины „помазанников божьих", высаживают десанты на севере России, надвигаются на нее с юга и с запада. Но перед грозным призраком потери, дорогой ценой купленной свободы, — не пала духом обновленная рабоче-крестьянская Россия. Пахарь покинул плуг, рабочій — станок и стали плечом к плечу под красные знамена на защиту завоеванной Революции. Вмиг выросли красные полки, дивизии, корпуса, армии. Советская Россия рабочих и крестьян показала всему миру, на что способен свободный народ. Организованная молодая Красная Армия под руководством своих же братьев пролетариев, вдруг стала бить на пропалую чехов, крошить Красновские, Денниковские и им имя легион, ударные „железные", „безсмертные"—банды. Каждый день приносит все новые известия о победах нашей Красной Армии, с каждым часом крепнет ее мощь. В этой титанической борьбе за свободу, должны принимать участие и мы, белоруссы: наш 12-миллионный трудовой народ, до сего времени черный, под'яренный вол польских и литовских королей и русских царей, ныне, чтобы стать свободным, обязан как один человек встать на защиту Революции, на защиту Российской Советской Федеративной Республики, на защиту социализма. Белорусский трудовой народ ныне окружен со всех сторон врагами. Польша в лице своего буржуазно-клерикального правительства, в стремлении стать великой, от моря до моря, иначе говоря, быть опять республикой, но с королем, обратила с первого же дня своего независимого существования,—„просвещенный" взор в сторону „быдла" белоруссов, и сегодня уже легионеры — сынки польских помещиков и шляхтичей, топчут белорусские нивы, жгут села, истязают население. Литовская тариба в империалистических стремлениях посягает на наши земли, Украина Скоропадских и Петлюр уже отрезала себе целые белорусские области. Одна рабоче-крестьянская Советская Россия протягивает нам руку для совместной братской жизни, признает наше право быть свободным народом и как равному с равным идти по великому пути социализма. Скорей же в путь, браты—белорусы! Но только с Советской Россией! На ея красном стяге горит призыв к пролетарскому об'единению и белоруссы только с ней одной должны делить и радость и горе, ибо не с королей же, регентских советов, тариб и Рад начнем мы строительство новой свободной жизни Белоруссии. Советы Рабочих Крестьян и Солдат—вот форма управления Белоруссией.

Товарищи-Белоруссы! Сотни вас беженцев, уже возвратились на разоренные родные пепелища. Тысячи ежедневно прибывают из плена. Приступайте же скорей к строению новой жизни; организуйте по селам, местечкам и городам белорусские коммунистические ячейки, сельские коммуны. Волостные и сельские Советы. Организуйте Красную Белорусскую Армию. Несите мир хижинам и безпощадную войну дворцам.

Не верьте панам, их подголоскам попам и ксендзам; не верьте кулакам и мироедам; не верьте прислужникам самодержавия и социалистам соглашателям. Не верьте белорусской раде, ведущей переговоры о Вашем вновь закрепощении—с литовской тарибой, польским буржуазным правительством, Скоропадским и французским, американским, английским империализмом. Гоните от себя эту сволочь, пусть ни один из этих предателей не попадает в Вашу трудовую семью. Верьте только Вашим товарищам коммунистам, полагающим жизнь свою за блага трудового народа. Выбирайте в Комитеты, Коммуны и Советы белоруссов коммунистов, ибо только одни лишь коммунисты не предадут Вас в цепкие лапы буржуазии и капитала; только коммунисты научат Вас как вызволиться навсегда из кабалы и рабства, покажут путь к социализму; лишь при помощи коммунистов станете свободными гражданами свободной Белоруссии, влившись во всемирную армию труда.

Да здравствует всемирная трудовая коммуна!

Да здравствует Интернационал!

Да здравствует свободная рабоче-крестьянская Советская Белоруссия в тесной федерации с Советской Россией!

**Первая Конференция Белорусских Секций Р. К. П. (большевиков).**

---

# Аб беларускум унівэрсытэця.

У 1803 року Віленская езуіцкая акадэмія была пераробляна на унівэрсытэт. Было гэта яшчэ за паншчынай, і аб яе скасаванні нікому яшчэ і ня думалося. Вучыцца у гэтум унівэрсытэця маглі вольныя і багатыя людзі, якімі былі тагды паны. Паны былі палякамі, і унівэрсытэт, напоўніўшыся іх сынкамі, напоўніўся й польскім духам. Падзел Польшчы быў яшчэ сьвежы у памяці палякаў, і яны толькі й думалі аб том, каб як выбіцца с пад чужога панаваньня. Калі надзеі на Наполеона ня спраўдзіліся, палякі пачалі гатавацца да паўстаньня проціў Расеі. У падгатоўцы паўстаньня важную ролю адграў Віленскі унівэрсытэт. Посьля таго, як паўстаньня 1831 року было задушано, пачалі нішчыць «гнізда мяцежнага руху». А такім гнездом быў і Віленскі унівэрсытэт. Цар Мікалай Першы ня знайшоў другога ратунку, як толькі зачыніць яго, і унівэрсытэт быў зачынены. Край наш застаўся бяз сваёй вышэйшае школы.

Посьля скасаваньня паншчыны дзьверы вышэйшае школы адчыніліся і для дзяцей працоўнаго народу. У Расеі яны маглі карыстаць з гэтаго права, бо унівэрсытэты былі нядаліока, на сваіх расейскіх гарадох. Ня тоя было у нашум боку. У нашых гарадох унівэрсытэтаў ня было, і хто хацеў вучыцца, скажам, за дохтара,—той мусіў ехаць даліока поза межы краю, да зусім чужога гораду, гдзе іон ня мог спадзявацца знайсьці сваякоў, ня мог спадзявацца на чыю небудзь падмогу. Рабіць так маглі толькі багатыя людзі, паны. І выходзіло так, што скасаваньня паншчыны прынясло нашаму народу мала зьмен у справах асьветы. Як і за паншчынай, навуку даставалі толькі панскія сынкі, а народ гібеў у сваіой адвечнуй цемнаце.

Лепшыя людзі нашаго краю ведалі канечную яго патрэбу мець хоць адну вышэйшую школу і ня раз прасілі царскі урад адчыніць у нас унівэрсытэт. Нашыя гарады, як Мінск, Вільня, Вітабск і Магіліоў ня раз высылалі да Цішра прозьбы і далягацыі. Каб урад ня мог адгаварыцца нядахватам грошы, нашы земства і гарады бралі на сябе часьць коштаў. Але дарэмны былі усе прозьбы: цар і яго прыслужнікі як бы вушэй ня мелі. Спачатку яны баяліся, каб унівэрсытэт у нашум краі ня стаўся гэткім польскім гніаздом, якім быў Віленскі унівэрсытэт. Посля, як беларускі народ пачаў будзіцца да лепшаго жыцьця,—ворагі народу, расейскія чорнасоцінцы даводзілі цару, што унівэрсытэт на Беларусі станяцца гніаздом беларускаго «сэпаратызму,» беларускаго мазепінства што калі даць беларускаму народу вышэйшую школу, дык іон пачне дамагацца аддзяленьня ад Расеі.

Але надыйшоў час, і цар зляцеў з царства. Настало панаваньня Часовага Ураду. І да яго зьвярнуліся беларусы і атрымалі гэткі-ж самы адказ; Часовы Урад адмовіўся даць Беларусі унівэрсытэт. Мінск і Вітабск былі вінны, што надта бліска ад фронту, ну, а Магіліоў надта маленькі горад, каб мець унівэрсытэт, іон ня варт гэткаго гонару.

Але надыйшоў час, і Часовы Урад пасьледаваў за Царскім: работнікі і салдаты скінулі яго. Настали часы Савецкаго Ураду. Зьвярнуцца да яго з прозьбаю аб унівэрсытэця беларусам пярашкодзіло заняцця Мінска немцамі. У забраным горадзя пад аховаю нямецкаго войска жыла і працавала так званая Беларуская Рада. Яна стварыла асобую камісію пад кіраўніцтвам акадэміка Карскаго і прафэсара Доўнар-Запольскаго і даручыла гэтуй камісіі апрацаваць пытаньня аб адчыненні у Мінску унівэрсытэту. Ня усьпела камісія скончыць свае працы, як Беларускуй Радзя прышлося уцякаць з Мінску. Мінск ізноў вярнуўся да Савецкае Расеі. Што сталася с камісіяй акад. Карскаго, нам покуль што нявядома. Трэба паклапаціцца, каб яе праца ня прапала дарма. Беларускі Камісарыят і Беларуская Сэкцыя Р. К. П. павінны выслаць свайго прадстаўніка у Мінск, каб высьніць, што сталася с камісіяй і знеў калатаць не працу. Адначасьня з гэтым трэба зьвярнуцца да Совнаркома і у Камісартыят Народнай Асьветы, каб дастаць грошы на арганізаваньня Беларускаго Унівэрсытэту. Урад у нас цяпер ня царскі і ня панскі, а работніцка-селянскі урад,—значыць, можна быць пэўным, што прозьба будзя споўнена. Даючы грошы на арганізаваньня вышэйшых школаў немаль у кожнум губэрскум горадзя, іон павінен даць грошы і на Беларускі Унівэрсытэт. Адчыніцца сьвет вышэйшае навукі і беларускаму працоўнаму народу, і разам з іншымі народамі іон цьвіордым крокам пойдзя да будовы лепшае будучыны, як сабе, так і усіой Расеі і усяму сьвету.

**Павал Любецкі.**

---

# Манархія, вайна і равалюція.

У сучасны момэнт, калі усясветная вайна даходзіць да канца, можна ужо падвясці рахункі таму, што зрабілася праз яе і мая зрабіцца у бліжэйшыя часы. Мы ня будзямо разглядаць усіх паследаў вайны, але толькі звернім увагу на самая важнейшая, што ужо бачым усамдзеля. Гэта абурэньня старых манархіяў.

Пачаткам замацаваньня і залажэньня манархіяў у Эўропя з'яуляцца XV і частка XVI сталецьця. Да тых часаў эўрапейскія народы, родныя нават па свайму нацыянальнаму прашэдшаму, жылі пад уладаю многіх князькоў та дробных, та моцных, якія толькі па-пісанаму залежалі ад цара ці караля, усамдзеля ж былі самавітымі і у сваіой зямлі рабілі, што хацелі. Але у XV і асабліва у XVI сталецьці каралі усюды пачалі умацоўвацца і павялі барацьбу, супроць князіоў. У тых землях, дзе каралі ня змаглі адолець вяльможаў, гасударсцвянная уласць ня змагла усталявацца, і такія землі былі нямоцнымі. Яны нядоўга пратрымаліся, як самавітыя гасударствы, і былі захопляны суседнімі манархіямі (напрыклад Польшча). У тых жа землях, дзе каралі паклікалі к сабе па падмогу у барацьбе с князямі ніжэйшыя сасловія, там хутка і даўно ужо устанавілася народная прадстаўніцтва у праўленьні (як у Англіі). Большасць жа манархіяў мела сваім падтрыманьням у барацьбе вайсковую сілу і Цэркаў. А апошнія манархіі, як Расея і Аустрыя, і адметны былі найбольшым уціскам і духоўнаю цемраю народу, супроць якога і парыхтована была заусіоды армія і духавенства. Такія манархіі пратрымаліся да нашых часаў.

Кожны з манархаў, дамогшыся адоленьня сваіх князіоў і аб'еднаўшы усе часткі свайго народу, станавіўся едзіным павялілелям яго і прысвойваў сабе усе вярхоўныя правы. Усе законы пісаліся ці скасоўваліся па яго указу, суды рабіліся ад яго асобы; яго чыноўнічаства сачыла за выпаўненьням усіх пастаноў манарха. Словам у адной асобя манарха злучалася уся законадаўчая, выпаўняючая і судзейская уласць. Цэркаў ішла поруч з манархам, навучаючы і угумачваючы народу, што уласць манарха ідзе ад самога Бога. Манарх ня прызнаваў такое уласьці на зямлі, якая б была вышэй яго, а дзеля гэтаго яму жадалася пашырыць сваю уласць на больш народаў, отарваць у свайго суседа кавалак зямлі і ваткнуць там свой скіпатр і павесіць карону. Вось мы і бачым у гісторыі, што пасля адоленьня сваіх уласных князіоў і аб'еднаньня гасударства манархі ушчынаюць барацьбу адзін з другім, каб пашырыць свае валадарства над іншымі народамі. Пры гэтым шмат кім з іх кіравала пражэньня распасцерці сваю уласць над усім сьветам. Такіх бязумцаў было ня адзін, і кожны іх успомніць, калі павярушыць свае гістарычныя веданьня.

Гэтая пражэньня к пашырэньню валадарства прыводзіла да частых войнаў, якімі напоўнены тры сталецьця (XVII—XIX). Тыя з манархаў, якія валадалі найбольшаю вайсковаю сілаю, ці умелі добра карыстацца варункамі палітычнаго палажэньня у сваіх суседзяў, звычайна адольвалі сваіх ворагаў, адрывалі у іх кавалкі зямлі з народам і прыгортвалі іх за сябе. Праз гэта вялікшыя манархіі лічылі у сваім складзя натта шмат розных народаў. Так, Аустрыя аб'еднала над сабою да 11 розных нацыяў, Расея мела да 100 асаблівых народаў, Гэрманія пасля 1871 злучыла 37 гэрманскіх княжэстваў і атрымала некульку калоніяў у іншых частках сьвету і г. д. Часта здарвалася, што народы, родныя адной моцнай манархіі, апыняліся пад уладаю другое так сама вялікае манархіі. Вядома, што апошняя з'явішча служыла прычынаю усягдашніх спрэчак і трымала у сабе пагрозу вайны. Складаліся асаблівыя напрамкі палітыкі дзеля злучэньня родных народаў (напрыклад «панславізм»—аб'еднаньня пад каронаю Расеі усіх славян; «пангерманізм»—аб'эднаньня усіх немцаў). Такія напрамкі палітыкі загатралі адносіны між манархіямі, як напрыклад між Расеяй і Аустрыяй с Гэрманіяй.

У гэтых усягдашніх спрэчках, войнах за землі тыя, чый ліос залежаў ад гэтых спрэчак, ня мелі сваі волі і сілы самым выявіць свае жаданьня. Звычайна народ заваіованае зямлі адыходзіў пад уладу новаго манарха і прымушаны быў маўчаць і пакарацца. У заваіованум краю манархічная правіцельства дамагалася сцерці усе нацыянальныя асабістасці, злучыць яго спаўна са сваім гасударствам ня толькі зверху але і у сярэдзіня. Дзеля гэтаго гвалтоўна уводзілася гасударсцвянная мова, рэлігія, правы і звычаі, выціскаючы усіо мейсцовая, народная. Грамадзянская жыцьціо ставілася пад зоркі погляд манархічнаго чыноўнічаства і паліцыі, і усякая выяўленьня уласнаго народнаго быцьця сціралася, і пры спрэчцы разглядалася, як равалюцыйная дзея. Вядома, што такая бязпраў'я так званых інародцаў і чужакоў заўсіоды вяло к дамаганьню імі сваіх палітычных правоў, свайго уласнаго ураду. Часта пакараныя рабілі паўстаньня, каб дабіцца самавітасці, як напрыклад Вэнгрыя у 1848 годзя, Польшча у 1830, 1848 і у 1861 г.г. Моцныя арміі манархаў тапілі у крыві гэтыя справядлівыя дамаганьня.

Пачынаючы з другое паловы XIX сталецьця, усюды у Эўропя вялікую вагу у палітычнум і асабліва аканамічнум жыцьці гасударстваў стала мець буржуазея і грашаўнікі. Апошнія, зацікаўляныя у пашырэньні сваіх прамыслова-гандліовых дзеяў, перш усяго дамагліся сабе прыхільнасці да уласці, а потым злучыўшыся з манархічным урадам, павялі далей палітыку заваіовы і імпэрыялізму: ім трэба было шукаць і сілаю займаць мейсца, куды вывозіць свае тавары і дзе можна скупляць неабробляныя матэр'ялы. Гэтая пражэньня к нажыве і давяло да вайны, ушчаўшайся у 1914 годзя. В гэтым часам усюды сярод працоўнаго люду развілося сацыяльная вучэньня, адною з закладзін якога з'яуляецца права на уласная самавітая жыцьціо як асобы, так і цэлаго народу, як бы малым іон ні быў. З гэтымі думкамі і пайшлі мільіоны працоўнікаў на вайну. Апошняя патрэбавала шмат народу, і вось манархіі, злучаўшыя розныя нацыі, прыцягнулі да вайны пад лозунгам абароны бацькаўшчыны усіх тых, дзеля каго бацькаўшчыны у манархіі ня было, над кім гэтая манархія здзекавалася, як над пасынкам. Вядома, што бараніць такую бацькаўшчыну, пасабляць абяздоляньню і захапляньню над уласць манархіі іншых народаў ня хацелася тым, хто сам перацярпеў на сабе усю соладкасць манархічнаго уціску. І вось мы бачым, што тыя манархіі, дзе прыгон быў найбольшым, дзе згуртована найбольш розных нацыяў, аказаліся слабейшымі у ваенных адносінах: аустрыйскіх і расейскіх пленных налічваяцца больш, як другіх. Так сама і Гэрманія, палажыўшая у сваей закладзіня, жорсткі ваенны рэжым, панаваўшы над усім грамадзянскім жыцьцям, ня вытрымала спрэчкі с хаўруснікамі

Вайна толькі ясней паказала усю сьмярдзючасць старое манархіі, якая на бяздолі народаў закладала безмерная панства і сытасць некулькіх тысячаў дармаедаў. З другога боку, паставіўшы пад ружьіо мільіоны сялянства і працоўнікаў, яна дала у іх рукі рэальную сілу дзеля барацьбы з гэтым злойным нарывам. Гэтая барацьба і прывяла да равалюцыі у тых манархіях, дзе злучаны былі розныя нацыі і дзе валадараў найсупольны нацыянальны і грамадзянскі уціск. Праз равалюцыю загінулі перш Расейская, потым Аустрыйская, а далей Гэрманская манархія, якія найчэ па большасці мелі сярэдневяковы дух. Але праз тоя, што у равалюцыі злучыліся ня толькі нацыянальныя, але і аканамічныя прычыны, равалюцыя абурыць ня толькі старыя манархіі, а і болш маладыя—дэмакратыча-канстытуцыйныя, толькі дасля гэтаго патрэбен пэйкі час.

*Немаскі.*

## Почему необходима хлебная монополия.

Затеянная в 1914 году империалистами война довела трудящиеся массы до полного обнищания. Особенно остро и ранее, чем в других странах, эта нищета почувствовалась в России. Бывшая Великая Империалистическая Россия до войны и по настоящее время являлась страной не фабрично промышленной, а сельско-хозяйственной. Основной источник государственного дохода ее составляет сбыт всевозможных сельско - хозяйственных продуктов. С самого начала возникновения империалистической бойни самодержавным правительством, без всякого почти плана, а иногда и без надобности мобилизовывались лучшие крестьянские производительные силы, загонялось в окопы и казармы, оставаясь в последних очень часто без дела и без нужды; производились безпощадные реквизиции живого крестьянского инвентаря, приостанавливалось производство сельско-хозяйственных орудий. Таким образом сельское хозяйство с каждым годом все больше и больше падало, и многие хозяйства пришли к полному разорению. Правительство, заботившееся только о своих личных карманах, совершенно не думало о разумной экономии и рациональном распределении имеющихся в стране хлебных запасов. Процветавшая свободная торговля неизбежно вела к бешеному с каждым днем взвинчиванию цен на продукты первой необходимости, а вместе с тем и на все предметы потребления. Но уже на второй год войны, даже Николаевское, глупое, шкурническое, расточительное Правительство увидело, что без государственного вмешательства в дело распределения продовольственных продуктов страна окажется не в состоянии долго продолжать войну, эту проклятую бойню, и может при наличии обильных запасов этих продуктов, оказаться без таковых. И вот уже в то время был поднят вопрос о необходимости введения государственной хлебной монополии, а дальше в некоторых случаях начали практиковаться и попытки полицейских реквизаций крестьянского хлеба для нужд армии; но эти попытки к желательным результатам привести не могли, ибо реквизации производились только у крестьян и не затрагивали помещиков. Рабочие, получая [illegible] заработную плату, совершенно не могли приобретать для себя необходимых продуктов питания и [illegible] голодали, в то время, как буржуазия, спекулируя на народном несчастьи, устраивала пиршества и обжиралась. С наступлением же февральской революции, перед буржуазным коалиционным правительством вопрос урегулирования дела продовольствия стал кардинальным вопросом. Но опять таки, когда ему пришлось практически осуществлять и проводить в жизнь государственную хлебную монополию, то оно, не приступая даже к практическим подготовительным работам, должно было отказаться от столь разумного и необходимого государственного мероприятия. Оно знало и прекрасно учитывало, что нельзя установить государственную монополию только для крестьянских излишков хлеба, не устанавливая таковой и для помещичьих, а также, что не возможно установить твердых цен и государственного распределения только на хлебные продукты, не установив тоже самое на фабрикаты и др. предметы потребления; и сознательно не желало да и не имело возможности затронуть интересы помещиков и буржуазии. Тем временем изголодавшиеся рабочие красного Петрограда и Москвы, видя неумение и нежелание проводить в жизнь выдвигаемые моментом государственные мероприятия, восстали против отжившего уже в то время правительства и, совершенно почти безболезненно свергнув его, всю полноту власти взяли в свои руки. С первых же дней существования Рабоче-Крестьянского Правительства, одним из основных и главных вопросов его явился вопрос установления государственного распределения всех предметов потребления. Несмотря на злостные нападки, клеветничество, черносотенную агитацию среди крестьянства, буржуазии и ее прислужников с.-р., меньшевиков и пр., Советская власть твердо и неуклонно шла по намеченному пути в деле организации государственного рационального распределения всех продуктов потребления.

Свободная торговля, как это проповедуют социал-соглашатели, с.-р. и меньшевики, ни в коем случае допустима быть не может. Пролетариату и деревенской бедноте Белоруссии необходимо помнить, что при свободной торговле даже при наличии излишков хлеба и др. продуктов, он может оказаться без таковых, ибо не только в России острым вопросом является вопрос продовольствия, а и во всех странах, принимавших участие в проклятой бойне, а даже неприниммавших, так называемых нейтральных. Частные же торговцы и разного рода спекулянты совершенно не считаются с тем, кому он продает: своему ли рабочему, отечественному ли капиталисту, или же иностранному, лишь бы побольше нажить, потуже набить свои карманы; если же для них невыгодно продать сейчас,—припрячет на известное время, или же совершенно уничтожит с тем, чтобы снова взвинтить и поднять на них как можно выше цены.

Итак, белорусский пролетариат и деревенская беднота должны сознать всю важность и сложность продовольственного вопроса и твердо настойчиво проводить в жизнь уже проведенные в Российской Социалистической Республике все мероприятия: приступив немедленно к созданию соответствующих органов продовольственного снабжения, начав от губернских и кончая волостными. Все имеющиеся запасы в имениях, фольварках, у мелкой шляхты, разбросанной хуторами, и у деревенских кулаков, должны быть взяты на учет комитетами бедноты, а где их нет, революционными волостными Советами.

Б. Беланский.

## Аб беларускуй мове у касьцеле.

8-го дзякабря у Вільні адбылося урачыстая сустрачання новага каталіцкага біскупа Вілянскае дыэцэзіі—кс. Ягора Матулевіча. Посьля набажэнства у катадральнум касьцеля новы біскуп зьвярнууся да народу с прамовою, у якой выясьняу падваліны свае далейшае працы у дыэцэзіі. Прамова была сказана па-польску і па-літоуску. Посьля біскуп прыймау розныя далягацыі, прыйходзіушыя да яго с прыветам. Паміж іншымі была далягацыя ад беларусау-каталікоу. Вітаючы новаго пастыра, далягацыя выказала жальбу, чаму біскуп зьвярнууся да палякау і літоуцау у іх мовах, а беларусау памінуу. Біскуп адказау, што беларускае мовы іон ня ведая, але што у сваіом служэнні будзя старацца задаволіць справядлівыя жадання усіх нацыяу краю.

Гэты выпадак стауся прычынай таго, што вілянская польская газэта «Дзеннік Віленьскі» у № 287 за 10—XII выступіла з артыкулам пад загалоукам «Аб беларускуй мове у касьцеля». Артыкул напісаны у звычайнум тоня польскіх шовіністау шляхоцкаго стану. Нас ня дзівіць і ня цікавіць тоя бязсорамная лыгання, з якім аутар залічая да палякау усіх беларусау-католікау (гэта нам ня піршыня, і мы ужо прывыклі), але той знаменны факт, што нават расейская равалюцыя ня зьмяніла шляхецкіх пагляду на сяляніна, ня убіла у яго дубовую башку праканання, што сялянін такі самы чалавек, як і іон, роуны з ім. Польскаму панку усіо яшчэ здаецца, што наш сялянін—гэта той самы «хлоп», якім іон быу за часы паншчыны і што яго мова і звычаі—нешта прастацкая, ніжэйшая і брыдкая, чаго іон і сам павіняи устыдацца.

Стараючыся давесьці, што у Вілянскуй дыэцэзіі няма каталікоу-беларусау, а іосьць адны палякі, аутар піша: «Што належыцца да вялікае большасьці нашаго народу у дыэцэзіі,—дык іон ня ведая і зусім ня разумея назвы «Беларус», калісьто пакінутай яму Кацярынай Другою, а цяпер жменькаю палітычных фантастау; у касьцеля і у хаця адвеку моліцца папольску і лічыу бы за найвялікшую прафанацыю, за балючыя кпінкі з яго хлопскаго стану, калі-б ксіондз стау гаварыць да яго с казальні у вясковуй гутарцы». Прызнаючы, што народ у нашум краю говорыць сваіою асобаю гутаркаю, адменна ад польскай, аутар гэтым прызнае, хоць і у захавануй формя, што католікі нашаго краю—ня палякі, а належаць да іншаго народу. Убачыушы свои промах, іон сьпяшыць папраўіцца, што мова тутэйшых каталікоу гэта толькі гутарка (наречие) польскае мовы і паказзая на мазура, які так сама у сваіой хаця ня гаворыць «моваю Скаргі, Кахаyоускаго і Міцкевіча, аднак яму і у сьне ня прыйдзя думка, каб у маліцьвя, у касьцеля можна было карыстацца тою прастацкаю гутаркаю, якою іон карыстаяцца у гутарцы, альбо сварцы з суседам, жонкаю і дзяцьмі».

Старыя песьні на стары лад. Польскія панкі у нашум краю нічога ня забыліся і нічога ня навучыліся.

*П. Л.*

# Аб усім па троху.

# З Беларусі.

### Разалюцыя сялян Мінскай губ.

12 дзякабра адбылася парада сялян Мінскай губ, на якой была прынята гэтая пастанова:

Парада сялянскіх дапутатау Мінскай губ, абмяркаваушы пытання аб бягучум чася і аб чародных заданнях сялян Беларусі, знайходзіць, што Радавая уласьць на Беларусі іосьць ядыная народная работніцка-сялянская уласьць, якую сяляня гатовы падтрымліваць з аружжам у руках. Напоперак Беларускуй Радзя, складаушуйся з намешчыкау, купцоу і фабрыкантау і абараняушуй інтарэсы капіталістау і буржуазеі,—

Парада выказваяцца за будову Радавае краіовае уласьці на грунця аб'еднання з братамі работнікамі і сялянамі Літвы. Толькі цесны хаурус работнікау і сялян Беларусі й Літвы і цесная іх аб'еднання з работнікамі і сялянамі Радавае Расеі аблягчыць працоуным масам Паупочна-Заходняго Краю іх барацьбу з уласнаю буржуазеяю, апіраючаюся на нямецкія штыкі і дае магчымасьць нярадзіць зямлю сялянам і фабрыкі рабочым.

Парада выказваяцца за патрэбу хутчэйшаго склікання Зьезду Радау Беларусі й Літвы у Мінску, які разьвяжа усе пытання дзяржаупае будовы Радавай Беларусі й Літвы. Разам с тым, бяручы пад увагу цяжкая палажэння Радавай рэспублікі, акружанай з усіх бакоу злымі хішчнікамі—імпэрыялістамі, Парада заклікая сялян і рабочікау Беларусі й Літвы згрумадзіцца у рады чырвонае сацыялістычнае арміі, каб з аружжам у руках абараняць сваю работніцка - сялянскую уласьць і ня даць капіталістам іншых краіоу ізноу надняволіць беларускія і літоускія працоуныя масы. Парада заклікая працоуны народ памагчы Радавуй уласьці хлебам, каб накарміць нашых абаронцау, [illegible] гэройскую чырвоную армію, [illegible] на коціцца паперад і адна[illegible] Радавую уласьць ува усім нашум краю.

(Звезда).

### Радавая Беларусь.

У Мінск прыехау гурток беларускіх камуністау, які заняуся падгатаваннам беларускаго зьезду камуністау. На апошнім засяданні Камітэту Беларускае Камуністычнае Партыі была адкінута прапазіцыя гуртка беларусау аб скліканні агульнанацыянальнаго установчаго зьезду дзеля будовы краіовае уласьці. Ядынаю магчымаю уласьцю на Беларусі іосьць, па пастанове партыі, уласьць ня нацыянальная, а працуючых. (Роста).

### Пастанова Мінскае Работніцкае Рады.

Мінская Работніцкая Рада на сваіом засяданні 26-го дзякабра пастанавіла вітаць Вілейскую Работніцкую Раду і Літоускую Работніцка-Сялянскую Радавую уласць. Мінская Рада выказвая пажадання аб цесным аб'еднанні работнікау Літвы і Беларусі дзеля барацьбы з літоуска-беларускай буржуазеяй. (Роста).

### Аднауленя Радавае уласьці на Беларусі.

Беларуская малазямельная і бяззямельная сялянства з радасьцяй сустрачая Радавую уласьць. Адбудова яе па усіой Беларусі адбываяцца спакойна. Па віосках няма ніякіх грабежствау і гвалтау. Панскія маіонткі, як і іншая агульнадзяржауная уласнасьць застаецца цэлым. Усіо знайходзіцца пад загадам валасных радау. Яшчэ у чася намецкай акупацыі пазакладаліся каммуністычныя гурткі якія цапер пачалі сваю працу адчынята.

У беларускіх гарадох уся уласьць у руках мясцовых каммуністау. З імі працуюць меньшавікі і Бунд.

Адносіны паміж сялянамі і адходзячымі нямецкімі вайскамі даволі прыязныя.

(Изв. Ц. И. К.)

### Польскія легіанэры у Вільні.

У Вільню прыехалі польскія легіанэры. У яком ліку,—пакуль што нявадома. Як піша „Лит. Кур." іх заданням будзя бараніць граніцы Літвы ад Літоускае Чырвонае Арміі.

### Памешчыцкая войско.

Газэта «Дзеннік Віленьскі» заклікая польскіх памешчыкау і дамауласьнікау пазакладаць свае двары і дамы і на атрыманыя грошы арганізаваць войско дзеля абароны ад большэвіцкаго націску. (Роста).

**Баранавічы.**—(Ад свайго дапісчыка). У звязку з тым наплывам васнна-палонных, які цячэ бяз супынку з Нямеччыны сюды, пануя сярод палонных незвычайная смертнасць. Галодныя, абадраныя, слабыя фізычна, не маючыя дзе прытуліцца, палонныя прыбыушы сюды, шукаючы прытулу, часта нанач залезаюць спаць у пустыя вагоны і хвароба жне з-за гэтаго кожную раніцу свае багатая жніво. Кожны дзень Баранавіцкі мястовы камітэт хавая 30—50 чал.

### Пралятарскі Унівэрсытэт у Вяліжы.

У горадзя Вяліжы (наветавы гор. Вітабскае губ.) адчыняны і працуя Пралятарскі Унівэрсытэт. (Звезда).

### Вэтэрынарныя курсы.

У январы месяцы пры Вітабскуй Губэрскуй Вэтэрынарнуй Лябораторыі адбудуцца дзясяцідзіонныя курсы аб хваробах дамовае жывіолы і аб пошусьцях. Будзя паказана мэтода лячэння сывараткаю (кравяною). (Звезда).

### Часопісь коопэратывау.

У Мінску выйшау з друку № 1 месячніка „Вестник Центрального Союза Потребительных Обществ Белорусского края". Заданням месячніка будзя дбання аб пашырэнні коопэратыунай думкі і інфармавання таварыств аб усіх праявах коопэратыунаго жыцця. Дзеля того, што „Вестник" зьяуляцца першай коопэратыунай часопісяй на Беларусі, — іон павіняи быць у кожнум коопэратывя. № 1 „Вестника" выйшау у расейскуй мовя, але далей будзя друкавацца па расейску, па-польску, па-беларуску і па-жыдоуску. (Гонец Міньскі).

# У Расеі.

### Прызнання Радавых Распублікау Эстляндзіі, Літвы і Лацьвіі.

Цантральны Выканаучы Камітэт пастанавіу прызнаць радавыя распублікі Эстляндзіі, Літвы і Лацьвіі. (Роста).

### Программа украінскіх сацыялістау.

У Кіявя адбылася парада прадстаунікоу усіх сацыялістычных партый. Большасьць партый прыстала да праграммы [illegible], найважнейшыі пунктамі якое іосьць [illegible] Украіны, аб'яднання з Галіцыяй, поуная нэйтральнасьць у адносінах да усіх дзяржау, у пытаннях унутранае палітыкі—конгрэс працоунаго народу, нацыяналізацыя зямлі і някаторых прамысловых прадпрыемствау, кантроль над прамысловасьцяй. (Роста).

### Скарападскі по-за межамі закону.

Украінская дырэкторыя, разгледзяушы даклад аб шкодзя, якую Скарападскі учыніу Украінскуй Народнуй Распубліцы,—пастанавіла абвясьціць яго по-за межамі закону; усю яго маетнасьць, як рухомую, так і нярухомую, знайходзячуюся на Украйня, забраць пад казну. Пастанову надпісалі: прэзыдэнт дырэкторыі Віннічэнко, сябры—Пятлюра, Андрэяускі і Швец (Роста).

### У Прыбалтыцкум краі.

Немцы выступілі з Рэвялю. Чырвопая армія падышла да яго на 65 віорст. Белыя упарта сапраціуляюцца. У напрамку па Рыгу латыннскім чырвоным войскам забрана станцыя Зэгэвольд на 34 вярсьце ад Рыгі. (Роста).

### Уцечка Тарыбы.

Літоуская Тарыба, бачучы падход Чырвонай Арміі пад Вільню, пачула у гэту вялікую нябязпеку ля сябе і сьпешна парабіраяцца у Коуню. (Роста).

# За рубяжом.

### За падмогаю.

Прэзыдэнта польскаго габіінэта міністрау Морачэускаго адведалі прадстаунікі беларускае і літоускае буржуазеі. Далягацыя прасіла падмогі польскаго урада на фармавання збройных сілау дзеля абароны інтарэсау польскіх панау ад беларускіх і літоускіх сялян. (РОСТА).

### Хадайнічаюць пярад Антантаю.

З Варшавы павядамляюць: далягацыя беларускіх палякоу, у якую уходзяць граф Лубенскі, граф Пуслоускі і Рыбінскі, даручэння польскаго ураду, прыехала да Бэрну (у Швайцарыі) і зьвярнулася да прадстаунікоу Дзяржау Згоды с прозьбаю аб абароня польскіх інтарэсау на Беларусі. (РОСТА).

### Палякі гатуюцца.

У Варшавя і іншых гарадох Польшчы развешаны вялікія абвесткі. заклікаючыя запісвацца у беларуска-літоускую дывізію, якой будзя даручана абарона польскіх інтарэсау на Беларусі і Ліцьве. (РОСТА).

### Падбухторвання Антанты.

Антанта (нашы быушыя хаурусьнікі) падбухторвая польскую буржуазею да збройнаго выступлення проціу Радавае Расеі. У заплату за гэта Антанта абяцаяцца аддаць палякам Беларусь.

(Изв. Ц. И. К.).

### Вайна паміж украінцамі і палянамі у Галіцыі.

Украінская войско з вялікім запасам артылерыі аблажыло Львоу. Главная украінская камандавання у Галіцыі абвясьціло мобілізацыю усіх мужчыння. Уходнае Галіцыі ад 17 да 57 гадоу. Галіцыйскія палякі просяць падмогі ад Варшаускаго ураду і аб няйбаунум абвяшчэнні ім агульнай мобілізацыі у Польшчы. (РОСТА).

### Літоуцы на мірнуй канфэрэнцыі.

Літоускі урад атрымау паведамлення што хаурусьнікі думаюць дапусьціць прадстаунікоу ад Літвы на мірную канфэрэнцыю. Тарыба думая выслаць асобую камісію дзеля высьвенія гэтаго пытання. (РОСТА).

### Новыя імпэрыялісты.

Чэскі міністр Крамарж, прымаючы далягацыю ад богэмскіх немцау, сказау што у паразуменні з хаурусьнікамі Чэска-Славацкая Распубліка будзя утворана у межах старога каралеуства Богэміі, разам і с тымі яго часьцямі, у якіх цяпер жывуць немцы. Самаадзначэння народау—сказау Крамарж—гэта ідэал будучыны, якога цяпер дасягнуць нельга. У рэшця—дадау іон—немцы у Богэміі ня будуць мець пярашкод у сваіом культурна-нацыянальнум развіцці. (РОСТА).

Редактор и Издатель:

Редакционная Коллегия.



3-я Государственная типография (Р. С. Ф. С. Р.) Тверская, [illegible] пер. [illegible]